

USAID
DU PEUPLE AMERICAIN

Fitaovana tsotra entin'ny mponina manombana ny tolotra rano, fanadiovana ary fidiovana

BOKY MPIOFANA

BushProof

LASI-PIOFANANA

**Fitaovana tsotra entin'ny
mponina manombana ny
tolotra rano, fanadiovana ary
fidiovana**

TENY FANOLORANA

Ny famolavolana ity lasi-piofanana ity dia miainga amin'ny finiavan'ny Tetikasa Rural Access to New Opportunités of Water, Sanitation and Hygiene (RANOWASH) hampahalala, hanatsara sy hampaharitra ny asa fitandroana ny zo fototra sy fisitrahana feno ny tolotra rano, fanadiovana sy fidiovana. Io tetikasa io dia tanterahin'ny CARE, CRS, WATERAID, BUSHPROOF ary SANDANDRANO. Ny Governemanta amerikana no mamatsy vola azy amin'ny alalan'ny USAID-Madagascar.

Misehatra amin'ny kaominina miisa 250 manerana ny faritra 7 eto Madagasikara (Vatovavy, Fitovinany, Alaotra Mangoro, Atsinanana, Vakinankaratra, Amoron'i Mania, Matsiatra Ambony) ny Tetikasa ary maharitra enina taona (2017 - 2023). Mikendry ny hisitrahana'ny olona rehetra ny tolotra rano, fanadiovana ary fidiovana lovainjafy mba hanatsarana ny fahasalamana, ny fiahiana ara-tsakafo ary ny fitandroana ny tontolo iainana ny tetikasa RANOWASH.

Ity lasi-piofanana ity dia anisan'ireo fiofanana miisa 11 notanterahin'ny tetikasa ary nohavaozina nandritra ny volana Aogositra ka hatramin'ny Oktobra 2021. Ahitana lohahevitra isan-karazany mifamatotra amin'ireo tanjona stratejika telo : (i) fanamafisana ny fitantanana sy ny fanaraha-maso ny rano, fanadiovana sy fidiovana; (ii) fampitomboana ny fandraisan'anjaran'ireo sehatra tsy miankina amin'ny fanomezana ireo tolotra rano, fanadiovana sy fidiovana; (iii) fanafainganana ny fanatanterahana fitondran-tena ara-pahasalamana sy ny fampiasana io tolotra io. Omena lanja manokana koa ny miralenta ahafahan'ny rehetra misitraka sy mandray andraikitra amin'ny fahazoana ny tolotra rano, fanadiovana sy fidiovana.

Ity lasi-piofanana ity dia fitaovana enti-mampiofana ahitana ny boky ho an'ny mpampiofana ary boky ho an'ny mpiofana ary tahirin-kevitra samihafa azo ampiasain'ireo mpampiofana sy mpanatanteraka tetikasa ampiasaina. Novolavolaina izao lasi-piofanana izao hahafahana manaparitaka ireo fomba fiasa sy dingana ara-teknika mahomby, mitsinjo ny faharetan'ny zava-bita.

Tolorana fisaorana sy fankasitrahana feno ireo mpiara-miasa, mpiantsehatra sy mpiaramiombon'antoka ara-teknika sy ara-bola nanolotanana tamin'ny fahavitan'izao famolavolana ny lasim-piofanana izao.

FIZARANA VOALOHANY

**Fampahatsiahivana ny
tamberin'andraikitra**

Lohahevitra I : Fampahatsiahivana ny tamberin'andraikitra

I. Famaritana ny tamberin'andraikitra

Raha teny gasy dia TAMBERINA + ANDRAIKITRA

Izany hoe nisy ny andraikitra nomena ary misy zavatra andrasana mifandraika amin'izay andraikitra izay.

Ny tamberin'andraikitra dia fomba entina manara-maso ny fantanterahana ny anjara andraikitra nomena.

2. Ny maha-zava-dehibe ny tamberin'andraikitra

Ny andraikitra dia faritana ho andraikitra nomena, fifanarahana natao, drafitra nifanarahana.

Antony :

- i) Misy ny andraikitra sy fenitra mifandraika amin'ny asa araka ny voalazan'ny lalàna na taratasy fifanarahana, misy ireo drafitra
- ii) Fampahafantarana sy fanazavana (izay rehetra natao na ihany koa asa tsy vita)
- iii) Fanaraha-maso ny anjara andraikitra ny voakasika sy ny fifanarahana natao.

3. Ny andrasana amin'ny tamberin'andraikitra

Fanazavana bebe kokoa ny zavamisy na tranga iray mitaky fanovana sy fanatsarana.

Karazana tamberin'andraikitra :

Tamberin'andraikitra vertikaly

Ny olom-pirenena dia manao izay hampita ny hafany (hetahetany) any amin'ny mpitondra fanjakana amin'ny fanantenana fa ho raisin'ny mpitondra ho manandanja

Tamberin'andraikitra diagonaly

Miara-miresaka ny olom-pirenena sy ny mpitondra fanjakana ary ireo samy ao anatin'ny dingan'ny fanapaha-kevitra

2

FIZARANA FAHAROA

**Ny Karatra
fanombanan'ny
mponina ny tolotra
rano, fanadiovana ary
fidiovana**

Lohahevitra I : Ny Karatra fanombanan'ny mponina ny tolotra rano, fanadiovana, fidiovana

Andiany I | Ny karatra fanombanan'ny mponina ny tolotra rano, fanadiovana ary fidiovana

I. Famaritana

Ny Karatra fanombanan'ny mponina ny tolotra rano, fanadiovana ary fidiovana na Community Score Card (CSC) dia fitaovana sy fomba fiasa iray :

- Fitiliana ny fomba fahitan'ny mpanjifa sy ny mpitantana ny tolotra omena.
- Manao tatitra amin'ny kalitaon'ny tolotra amin'ny komity sy ny kaominina.
- Fampandraisana anjara ny vahoaka sy ny mpitantana amin'ny fandraisana fanapahan-kevitra sy fandrafetana drafitrasa miaraka hanatsarana ny tolotra.
- Fanaraha-maso ny fandrosoan'ny tolotra.
- Fizarana andraikitra eo amin'ny mpitantana sy ny mpanjifa amin'ny fanaraha-maso ny tolotra.

Ireo mpandray anjara

Mpanjifa

Mpitondra

**Fikambanana
Mpanjifa**

**Fiaraha-
monim-
pirenena**

Mpitantana

2. Tanjona

Ny tanjona trararina dia fanatsarana ny kalitaon'ny tolotra.

3. Ny mampiavaka ny CSC

Ireo toetra mampiavaka ny CSC :

>> Fitaovana fampandraisana anjara izay:

Ampiasaina eny amin'ny faritra hanaovana famakafakana;

Fampitam-baovao eo amin'ny vahoaka ary mampandray andraikitra azy,

Ahazoana valinteny eo no eo amin'izay vaovao, na fanampim-baovao tiana ho azo ary fanapahan-kevitra iarahana;

Ahafahana miady hevitra, midinika eo amin'ny mpanjifa sy ny mpitantana ary manao fanaraha-maso miaraka.

4. Ny tsy azo lazaina fa CSC

- Tsy natao hoe fitorohana na fanilihana fahadisoana
- Tsy sehatra na ringa ka hiadian'ny roa tonta
- Tsy sehatra natao hampiady.

5. Ireo mpampiasa ny CSC

Fitaovana fampandraisana anjara :

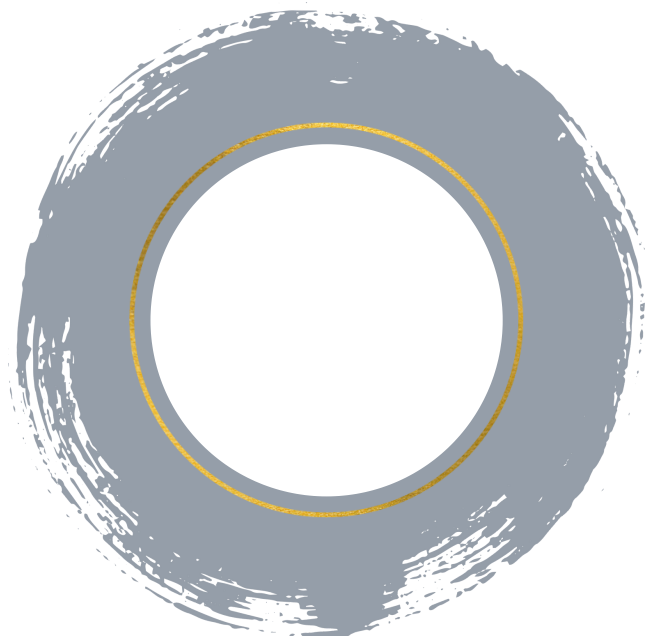
- Ireo rafitra ara-panjakana isaky ny antanan-tohatra: ministera, distrika, kaominina
- Fikambana nasionaly na iraisam-pirenena miasa amin'ny sehatra maro : fahasalamana, fambolena, fampianarana, fitantanana, miralenta, zon'olombelona
- Ireo rafitra eny ifotony : rafi-pitantanana ifotony, fikambanana tantsaha; komitim-pokontany.

6. Tombony amin'ny fampiasana ny CSC

- Valin-teny eo no eo
- Mamporisika ny adihevitra sy ny dinidinika sy manatsara ny fifandraisana
- Manamora ny fahazoan'ny roa tonta ny olana misy
- Mampandray andraikitra ny mpanjifa, ny mpitantana sy ny mpitondra
- Manamora ny tamberin'andraikitra, ny mangarahara, ny fampandraisan'andraikitra amin'ny mpitantana
- Manazava ny anjara andraikiry ny tsirairay
- Ahafahahana mampahafantatra ny endriky ny kolikoly mianjady amin'ny vahoaka
- Manatsara ny fomba fihetsikin'ny mpanjifa sy ny tolotra
- Tamberin'andraikitra sy mangarahara amin'ny fampiasana ny vola.

7. Fanamby amin'ny CSC

- Mila fotoana fanomanana
- Mety hitarika ady
- Mila mpanelanelana mahay
- Mety hitarika fiandrasana amin'ny zavatra tsy azo tanterahan'ny mpitantana.

Andiany 2 **Dingana arahina amin'ny fanomanana ny karatra fanombanan'ny mponina ny tolotra rano, fanadiovana, fidiovana**

Dingana I : Fanomanana

Jerena :

- Ireo tolotra atao tombana
- Ny toerana misy ny servisy
- Ny mpitantana
- Ny mpampiasa ny tolotra
- Ireo mpikatroka hafa

Zotra arahina :

Fizarana 1 :

- Tiliana ireo toerana misy ny tolotra
- Maka ireo antontam-baovao misy ny servisy na raharaha ilaina
- Manao fitsidihana ireo mpitondra eo an-toerana mampahafantatra ny drafitra CSC.

Fizarana 2 :

- Fampanraisana anjara ny vahoaka
- Mifanantona amin'ny mpitantana
- Fitiliana ny zavatra tokony hojerena sy handraisana fanapahan-kevitra.

Fizarana 3 :

- Fihaonana amin'ny solontenan'ny mpanjifa : famaritana ny daty, ny toerana hanaovana ny fihaonana.

Dingana 2 : Tombana ny servisy ataon'ny mpanjifa

- Tombanana ireo olana eo amin'ny tolotra (sakana)
- Fijerena ireo tondro hamaritana ireo olana
- Fanomezana naoty ny tondro
- Fanomezana soso-kevitra hanatsarana ny servisy na raharaha.

Dingana 3 : Tombana ataon'ny mpitantana

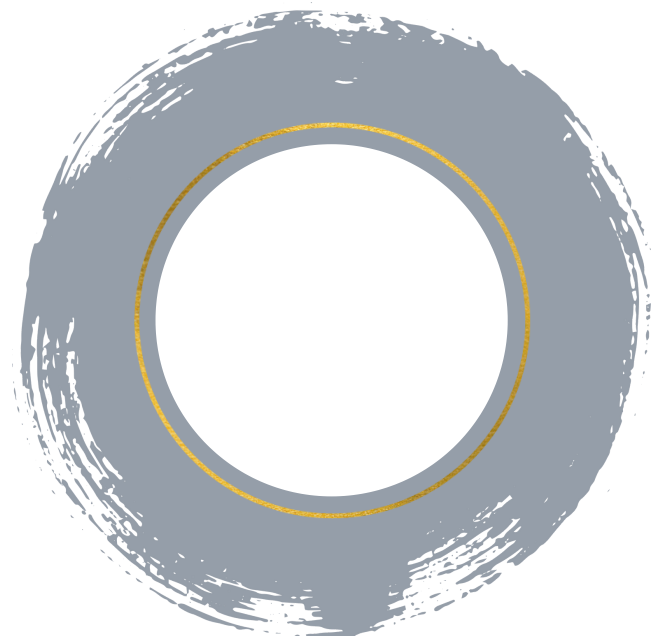
- Tombana ny tolotra omeny
- Fanaovana ireo tondro
- Fanomezana naoty ny olana
- Famaritana ny olana
- Fanomezana vahaolana na fanatsarana.

Dingana 4 : Fivoriana fanelanelana sy fanaovana drafitr'asa

- Mifandimby maneho ny olana sy ny vahaolana narosony mahakasika ny fanatsarana ny tolotra ny roa tonta
- Miaraka mandahatra ireo olana (laharam-pahamehana)
- Manao ny drafitrasa iombonana
- Fizarana andraikitra amin'ny asa voafaritra.

Dingana 5 : Fanatanterahana ny drafitrasa sy fanaraha-maso

- Fantantanterahana ny drafitrasa
- Fanaraha-maso sy fanaovana tombana ny asa vita
- Famerenana ny tsingerina isaky ny enim-bolana mba ho lasa fomba fiasa ny CSC.

Lohahevitra 2 : Fitaovana hafa fanoloran-kevitra eny ifotony

Andiany I Vata fanoloran-kevitra

Famaritana :

Vata natao hanangonana ny hevitra ny olom-pirenena mikasika ny rano, fanadiovana ary fidiovana eo amin'ny tanàna iray.

Fomba fametrahana ny boaty :

- Apetraka eny amin'ny kaominina, fokontany sy biraon'ny mpampiasa rano
- Hifanarahana ny toerana hametrahana azy
- Tsy apetraka fotsiny fa arahina fanazavana
- Sokafana amin'ny fomba mangarahara
- Hifanarahana ny fotoana hanokafana azy.

LAFY TSARANY

Voarakitra an-tsoratra ny zavatra rehetra lazain'ny mpandefa

Homena eo no eo ny valin-teny (tsy misy mpanelanelana)

LAFY RATSINY

Ny afaka mamaky teny sy manoratra ihany no afaka mampiasa azy

Miankina ny toerana hametrahana azy no mampahomby azy
Mety hikendry olona manokana ny voasoratra ao amin'ny taratasy

Modely fametrahana ny vata fanoloran-kevitra

Fomba atao	Oviana	Mpiandraiki-draharaha	Fanamarihana
Fampahafantarana ny tompon'andraikitra ifotony amin'ny fametrahana vata fanehoan-kevitra	Rehefa misy hetsika fampandrosoana tiana hatomboka	Mpiantsehatra mandray anjara (sehatra tsy miankina, kaominina, mpamatsy vola)	Vonona ny vata fanehoan-kevitra (boîte à idées)
Fametrahana ny vata fanehoan-kevitra	Manomboka amin'ny fantanterahana ny hetsika na tetikasa	Mpiantsehatra mandray anjara (sehatra tsy miankina, kaominina, mpamatsy vola)	Fanapahan-kevitra mahomby amin'ny fampiasana sy fiarovana ny vata fanehoan-kevitra
Fanentanana amin'ny fampiasana ny fitaovana	Mialoha – Mandritra – Aoriana	Mpandray anjara anaty tetikasa sy mpanentana ifotony	Mitovy fahalalana sy fijery momba ny fitaovana
Fangalana ny hevitra, fikirakirana sy fahafantarana ny votoatiny	Araka ny lamina hifanarahana (ohatra isam-bolana na isaky ny telo volana)	Mpiantsehatra mandray anjara (sehatra tsy miankina, kaominina, mpamatsy vola)	Mampiofana ny mpitarika na tompon'andraikitra ifotony amin'ny fikirakirana ny hevitra azo
Fizarana ny vokatra eny amin'ny mpiantsehatra na tompon'andraikitra isan'ambaratongany hiantefan'izany	Araka ny lamina hifanarahana (ohatra isam-bolana na isaky ny telo volana)	Tompon'andraikitra isan-tsokajiny	Avy amin'ireo mpiandraiki-draharaha misahana ny vata fanehoan-kevitra

Andiany 2 Fivoriam-pokonolona

Famaritana :

Fivoriana natao hitarihana ny adihevitra eo amin'ny tanàna iray mba hanehoana amin'ny mponina ny zava-misy (heviny) eo amin'ny sehatry ny rano, fanadiovana ary fidiovana.

Tsara ho fantatra :

- Fomba iray mba hanehoan'ny mponina ny heviny
- Fanamafisana ny fahaiza-manaon'ireo mpitondra na mpitarika voajanahary
- Atao isaky ny zana-bohitra
- Mpitondra na ny mpitarika voajanahary no atao mpanamora
- Misy fifankazahoana eo amin'ny samy iray tanàna
- Mamporisika ny sokajn'olona rehetra mba hiteny ny tsy mety
- Mitarika ny fifanarahana eo amin'ny safidin'ny fokonolona
- Manamafy ny fiaraha-miasa amin'ny fokonolona
- Mila mpitondra mahay mitarika
- Mandiso ny fanapaha-kevitra raisin'ny fokonolona ny fisalovanan'ny mpitondra.

Ity fitaovana enti-mampiofana ity dia novokarin'ny tetikasa RANOWASH izay novatsian'ny vahoaka amerikanina vola amin'ny alalan'ny Sampandraharaha Amerikanina ho an'ny fampandrosoana iraisam-pirenena (USAID) araka ny fifanaraham-piaraha-miasa AID-687-A-17-0000. Tompon'andraikitra feno amin'ny votoatiny ny mpanatanteraka ny tetikasa RANOWASH ary tsy voatery hamaritry ny hevitry ny USAID na ny fanjakana Amerikanina io votoatiny io.

<https://ranowash.org>